

3. 5.

VIZUÁLNÍ GRAMOTNOST: rozhledy po vizuální kultuře

„Vizuální gramotnost se vztahuje ke skupině **zrakových schopností**, které může lidská bytost rozvíjet viděním při současném integrování ostatního smyslového vnímání. Rozvoj těchto kompetencí je nezbytný pro běžné lidské **učení**. Jsou-li rozvinuty, umožňují vizuálně gramotné osobě rozlišovat a **interpretovat** vizuální jevy, objekty, symboly, přírodní nebo člověkem vytvořené, s kterými se setkává ve svém **prostředí**. Tím, že tvořivě užívá těchto schopností, je schopen **kommunikovat** s ostatními. Vnímavým zacházením s těmito kompetencemi, je schopen pochopit a mít **potěšení** z mistrovských děl vizuální komunikace.“ John Debes

In: Elkins, James 2010. The concept of visual literacy, and its limitations, In: *Visual Literacy*, ed. James Elkins.

Vizuální informace, vizuální percepce a myšlení

Rudolf Arnheim: *Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye*. 1954/1974 ; *Visual Thinking*. 1969.

REFERÁTY:

- GRAMATIKA: Gunther Kress (The New London Group) – Theo van Leeuwen: *Reading Images*.
 - *Conceptual representations: designing social constructs*
 - *Narrative representations: designing social action*
 - *Representation and interaction: Designing the position of viewer*
- SBĚRATELSTVÍ, STUDIUM, EXPERTÝZA: Štefan Švec: *Česky psané časopisy pro děti (1850-1989)*.
- PŘESKUPOVÁNÍ/KREATIVITA: Nicolas BOURRIAUD: *Postprodukce*.
 - „Zda pan Mutt vyrobil vlastníma rukama fontánu, není důležité. On ji VYBRAL. Vzal ze života obyčejný výrobek, a úhlem pohledu – vytvořil novou myšlenku pro tento předmět.“ (M. Duchamp, N. Y. 1917)

Aktivní konstrukce (významu) obrazu a podíl kulturně specifikovaného diváka

Whitney Davis: Symboly v dějinách a jejich objevování. In: Kesner: *Vizuální teorie*:

„vidět něco v něčem“ a „replikace“: aktivní konstrukce (významu) obrazu a podíl kulturně specifikovaného diváka

Úkolem historika umění je *rekonstruovat povědomí o obrazech* (s. 84)

„veškeré prameny“/*Beobachtungsfeld* (Aby Warburg, s. 108)

M. Baxandall: „period eye“, kontext – s. 246

Gombrich: vidíme, co víme/známe

- L. Kesner: Gombrichův koncept je třeba rozšířit: „*podíl diváka představuje veškeré jeho zdroje – tj. nikoliv pouze mentální obsahy, ale i procesy a strategie.*“ (Kesner-Mikš, s. 53); percepčně-kognitivní strategie jsou **kulturně** specifické
- Časování: ztělesněná empatická rezonance (vcítění) a rozpoznávání (porozumění)

POROZUMĚNÍ: obraz jako zdroj informace:

„*konsensuální shoda o významu obrazu mezi autorizovanými experty*“ (Kesner-Mikš, s. 42)

Kommunikationsgesellschaft a Zeichnugrepertoire

LITERATURA: Kesner, L: *Vizuální teorie*: statě od Whitney Davise; Michaela Baxandalla

F. Mikš – L. Kesner (eds.): Gombrich. Porozumět umění a jeho dějinám. Brno 2009/2010 (stať Kesnerova)